SENDİKA

İşçi Arkadaşlar:

Dilek ve şikâyetlerinizi bize bir mektupla bildiriniz. Gelecek sayıdan itibaren sizin için ayıracağımız "Dertlerimiz„ sütununda dertlerinizi neşredeceğiz.

Ekonomik ve Sosyal Alanda Kol ve Kafa İşçisinin Davalarını Güder

Sene : 1 Sayı 2 — ŞİMDİLİK CUMARTESİ GÜNLERİ ÇIKAR — Fiyatı 10 Kuruştur. — 7 Eylül 1946

Memleketimizde Sendika hareketlerinin teşkilât sistemi nasıl olmalıdır?

31 Agustos tarihli yazımızda yurdumuzdaki emekçi kütlelerinin Sendika faaliyetleri hakkında az çok tafsilat vermiştik. Bu güne kadar bu işlere kendisine rehber süsü vererek pek çok kimse karışmış ve ekserisi de maatteessüf sendika hareketlerinin ne olduğunu bilmeyen cahil veyahut iktidar partilerinin elinde oyuncak olan tufeyliler tarafından ele alınmıştır ki bunda da daima emekçi kitleleri zararlı çıkmış rehber geçinen bu avantüristler de günü gelince işçi sınıfını daima yaya bırakıp kaçmışlardır.

Sendika emekçi kitlelerile iş verenler arasındaki iktisadi ve içtimai tezatlar neticesi doğan bir teşekküldür. Şu hale nazaran işçi arkadaşlar sendikalarını bizzat kendileri kurmak mecburiyetindedirler.

Bu işte önderlik edebilecek olanlar yine kendi aralarından çıkacak şuurlu arkadaşlarıdır.

Bu yazımızda teşkilât sistemimizden bahsedeceğiz. Bir pilan dahilinde teşkilatlanmak tabiidirki en verimli bir şekilde çalışmak demektir.

Evvel emirde şunu açık olarak kavramalıyız ki teşkilât yukarıdan aşağıya doğru değil, daima aşağıdan yukarıya doğru kurulmalıdır.

En münasip teşkilatlanma sistemi işletmeler veya istihsal müesseseleri etrafındaki emekçi topluluklarının yapacakları teşkilattır. Buna işletme veya istihsal sendikası denir. Bir şehirde aynı sanayi şubesinden bir, iki, üç ve hatta daha fazla sendika ayrı ayrı olarak kurulabilir. Mesela: Bakırköy bez fabrikasında müstakil bir sendika kurulacağı gibi, diğer bir mensucat fabrikasında da ayrıca bir sendika kurulması daha doğrudur. Her hangi bir işletme veya istihsal müessesesi yani fabrikalar etrafında toplanan işçi mıktarı epeyce mühim bir yekûn tutuyorsa bu tarzı hareket en muvafık olanıdır.

Bu şekilde kurulacak olan Sendikayada o fabrika veya işletmede mevcut işçilerin hepsi meslekleri ne olursa olsun hatta küçük müstahdem ve kâtipleri dahi dahil etmek lüzumludur. Bu suretle kurulacak Sendikalar ilk fırsatta o şehrin işçi sendikalar birliğine girmeleri gerektir. İşçi sendikalar birliğine girmekle diğer sendikalarla iş birliği etmiş olmak demektir ki aynı sanayi şubesi sendikalarile de temas temin edilmiş olacaklardır. Geçen yazımızda da kısaca bahsettiğimiz gibi yurdumuzda bazı istihsal pek çok dağınık ve parçalanmış bulunmaktadır.

Bunlardan belli başlı olanları şunlardır: Tütün işçileri, ayakkabı işçileri, trikotaj işçileri, kalafat yerinde ve Halicin her iki sahilinde serpilmiş maden döküm ve maden sanayii işçileri ve ilah.

Bu çeşit sanayi ve istihsal işçilerini de meslek sendikaları etrafında toplamak zaruridir. Bu suretle kurulacak meslek sendikaları şehrin muhtelif noktalarında mümessillikler bulundurmalı veya şubeler açmalıdırlar. Bunlar da ilk fırsatta işçi sendikaları birliğine dahil olmalıdırlar.

Hiç bir veçhile Türkiye mıkyasında Sendika kurmak hevesine kapılmamalıdır. ve bu şekilde sendika kurmak tavsiyesinde bulunanlardan da daima sakınılmalıdır. Bu gibilerin maksatları ne olduğu malûmumuzdur. Günü geldiğinde açıklayacağız.

Türkiye mıkyasında kurulacak Sendika yani bir sanayi şubesi sendika federasyonu memleketin muhtelif bölgelerinde kurulacak sendikaların bir araya gelerek yapacakları kongreyi müteakıp vücut bulacaktır. Mesela İstanbulda bir tütün işçileri sendikası mevcuttur, Samsunda da bir tütün işçileri sendikası kurulmuştur. İzmirde, İzmitte, Bursada ve ilah... da aynı sendikalar kurulduktan sonra bu sendikalar bir araya gelerek Türkiye tütün işçileri sendikaları federasyonunu teşkil edecekler ve bu federasyon da Türkiye işçi sendikaları Konfederasyonuna girecekdir.

Bu şekilde federasyon kuracak sendikalar hem federasyona bağlı ve hem de bulundukları bölge veya şehrin işçi sendikaları birliğine dahil olmakta devam edeceklerdir.

Türkiye işçi sendikaları konfederasyonu da Türkiyenin muhtelif Bölge veya şehirlerinde kurulacak işçi sendikaları birliklerinin ve sanayi şubesi sendikaları federasyonlarının yapacakları kongreyi müteakip kurulacaktır.

Gelecek sayımızda memleketimizde tatbik edilmesi zaruri olan teşkilat sisteminin en muvafık şekli bir şema halinde gösterilecektir.

Sendikalist arkadaşlar bu şemayı dikkatle okuyup ona göre teşkilat kurmalıdırlar ki boş yere vakit ve gayret gaybetmiş olmayalım.

SENDİKACI

Amerikan iş bayramı münasebetiyle Trumanın bir demeci

Eylül ayının ilk pazarı olan yarın Amerikada iş bayramıdır. Geçen ay bu münasebetle Truman Amerikan işçisine hitaben şu sözleri söylemiştir:

Bu harbi beraber döğüşerek kazandık şimdi de hep beraber çalışacağız, bu günkü hayat durumunu muhafaza edebiliriz. Hatta arttırmaya da muvaffak oluruz.

Bundan sonra işçilerin ilerisi hakkında bir takım temennilerde bulunmuş, Rozvelt tarafından Amerikan işçisi için düşünülmüş projenin tahakkuk ettirileceğine ve buna lüzum hasıl olduğuna işaret etmiştir.

Zonguldak kömür madenlerinde bir infilâk oldu

13 işçi ağır yaralandı

Ereğli kömür havzasının Kandilli ocağında 21 - Ağustos - 1946 günü şiddetli bir infilâk olmuş ve onüç maden işçisi muhtelif yerlerinden yanmak suretiyle ağır yaralanmışlardır.

İşçiler hastahaneye kaldırılmışlardır. Sıhhi durumları iyileşmektedir. İnfilâkın Grizo veya Kömür tozunun ateş almasından ileri geldiği zannedilmektedir. İhmalden ileri geldiği tahmin edilen bu müessif kaza hakkında alâkadar makamlar tarafından yapılan tahkikat devam etmektedir.

En Doğrusu

Zahmet Buyurmasınlar

Memleketimizin işçisi arasında Sendikacılık şuurlu bir kavrayışla çok iyi anlaşıldı. Bugün artık işçi hareketleri duygulu ve sağlam bir istikamette yol almış bulunmaktadır. İşçiler birer birer kendi sendikalarını kurarak toplanmaktadırlar.

Fakat buna karşı, daima işçi refahını, saadetini kendi refah ve saadetine engel gören zümre bir şaşkınlık içinde afallamıştır. Bir takım tezvir ve kehanetlerle işçiye dikkatler ve nasihatlar savurmaya niyet etmektedirler amma zahmet buyurmasınlar...

Çünkü işçi kendi işini bilir, yolunu tanır. Kime ve ne dereceye kadar itimat edebileceğini o herkesten daha iyi tayin eder. Yersiz endişelere lüzum yok.

İşçi

Dikkat! Dikkat!

İşçi Sendikaları Gayri siyasi Teşekküllerdir.

İşçi Sendikalarına ne Devlet ne de Hükumetçe el konulabilir. Sendika Türkiye Emekcisi tarafından kurulursa var olabilir.

9/8/946 tarihli (Ankara) gazetesinde, memleketimizin muhtelif sanayi bölgelerinde kurulup gelişmekte olan işçi sendikalarını başka siyasi görüşlere alet olmaması için hükûmetin (Türkiye işçi sendikaları federasyonu) adile bir teşekkül yapıp avucu içine almaya karar verdiği yazılmaktadır. Şu bir kaç satırla kaydedilip geçiştirilen havadis umarız ki kuvveden fiile çıkarılmasın zira aksi taktirde ana yasamızın Türk işçilerine bahşettiği en tabii ve demokratik haklarından biri olan serbestçe teşkilatlanma hakkı tekrar gasbedilmiş ve emekçi sınıfı yeniden zincire vurulmuş olacaktır.

Memleketimizin demokrasi bakımından gösterdiği son terakkiler: Tek dereceli seçimin kabulü, sınıf esası üzerine müstenit siyasi cemiyetlerin kanun çerçevesinde kurulması gibi demokratik değişmeler Ankara gazetesinin bir çırpıda kaydediverdiği, bağımsız ve tamamen gayri siyasi teşekküller olan, işçi sendikalarına hükûmetin el koymasına müsait değildir. Bu ancak gerçekleştirilmeğe çalışılan islâhatı hiçe saymak, Beynelmilel demokratik taahhütlere riayetsizlik etmek hülâsa demokratik kanunları zümre ve parti menfaatlerine alet etmekle kabil olabilir.

İşçi sendikaları her iş yerinin veya meslek birliğinin kendi hususi bünye ve şartlarına göre o mahallin emekçileri tarafından kurulmuş gayri siyasi teşekküllerdir. Vazifeleri iş verenler karşısında işçinin her çeşit kanuni haklarını arayıp korumak ve onu teşkilâtlı, bilgili ve her bakımdan müreffeh bir duruma yükseltmektir.

Sendikalardan vilâyet sendika birlikleri ve nihayet bunların birleşmesinden de doğan (Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu) hükümetin veya her hangi başka bir teşekkülün tesiri olmak-

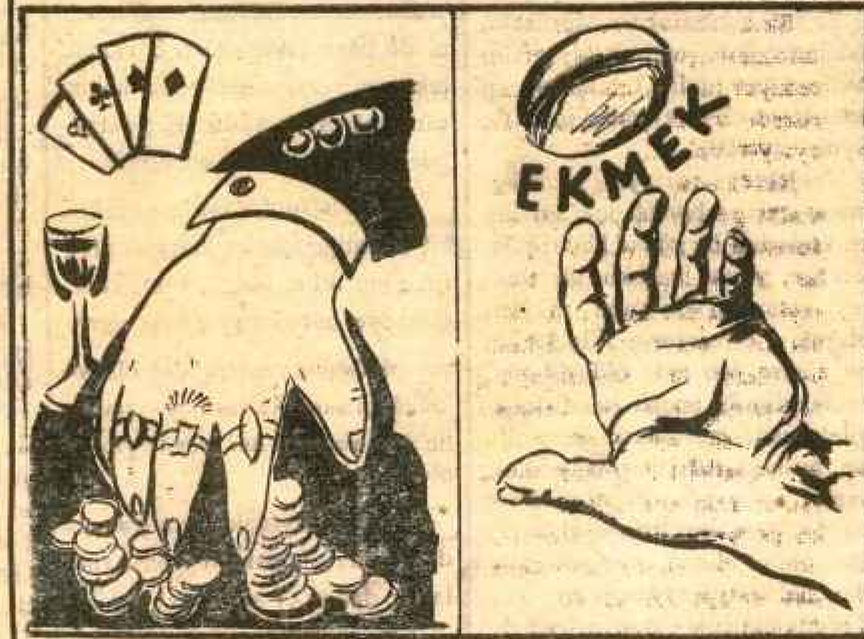
Devamı Sa. 4 Sü. 1 de

Han bodrumlarında Çürüyen Kundura işçileri

On binlerin Ağrı Dağı — Veremin fink attığı izbeler — Muamele Vergisi nelere sebep oluyor — Bir günlük Nafaka nasıl kazanılabiliyor — Koskoca bir Sanayi Şubesi gürültüye gidiyor. —

(Yazısı 3 üncü sayfadadır. Okuyunuz)

TEZATLAR

Sanat:

Bugünkü Resim

Yazanlar:
Kemal Sönmezler
Nuri İyen

Resim san'atı, mağara devrinden bu güne kadar cemiyet hayatında muhtelif şekillerde rol oynuyagelmiştir. Bizim burada bahsetmek istediğimiz resim, duvar üzerine, ince tahtalara, gerilmiş beze ve bazan da kâğıt üzerine tek veya bir kaç renkle yapılır. Bu işle uğraşana ressam denir.

Biz bu günkü cemiyet hayatında, bu ressam dediğimiz insanın sınıflar arasındaki rolünü inceliyeceğiz.

Kol işçisinin istihsâl sahasındaki iş gücü, muayyen ihtiyacları karşılar.

Acaba ressam kimlerin hangi ihtiyaçlarını karşılamaktadır?

Umumiyetle memleketimizde açılan resim sergilerini merak edip hiç gezdiniz mi?

Gezdinizse biz şuna kani bulunuyoruz ki gördüğünüz kavun, karpuz, ağaç, deniz, hülâsa daha ilk nazarda, ne maksatla yapıldığı belli olmıyan insan resimleri, vesaire... size hiç bir şey söylememiştir.

Belki o an için bir karpuz resmi karşısında eğer karpuza benziyorsa nasılda benzetmiş kabilinden bir hüküm vermiş olabilirsiniz; o kadar.

İhtimal öteden beri, bu tip kavun, karpuz kabilinden resimleri seyrede ede, nihayet siz de resim sanatını, bazı tabiat parçalarını kopya etmekten ibaret bir hüner olarak kabul etmişsinizdir.

Oysa ki, resim sanatı ifade imkânları bakımından roman kadar geniştir; denebilir.

Bu böyle olduğu halde, ressamın, mevzularını, yukarda bahsettiğimiz şekillere inhisar ettirmesini, size şöyle bir misal ile izah edebiliriz.

İki kunduracı tasavvur edin.

Birinci kunduracı sağlam, basit yaza kışa göre sıhhi aykkabılar imal etmektedir.

İkinci kunduracı da, halen piyasada mevcut olduğu gibi, altı, kat, kat köselelerle şişirilmiş, üstü rengâ renk derilerle süslenmiş fakat, aslında gayri sıhhi ve çürük ayakkabılar imâl ediyor.

Sizde takdir edersiniz ki, bütün zararlarına rağmen ikinci tip ayakkabıları yapan kunduracı müşterisini aldattığı halde kolay lıkla malını satabilecektir. Çaresizlik karşısında, dürüst hareket eden birinci kunduracı, müşterisizlik yüzünden ikinci kunduracının yolunu tutmakta gecikmiyecektir.

Birinci kunduracının dürüst kalabilmesi için, imâl ettiği malın cemiyet tarafından tutulması icap ederdi, misâl ressamlar için de ayniyle vakidir.

Ressamda ortaya çıkardığı matai geçine bilmek için satmak zorundadır. Bu günkü hayat şartları ise, yalnız varlıklı bir zümreyi ressamın karşısına müşteri olarak çıkarıyor. Elbette ki bu zümre, her işde olduğu gibi, ressamdanda ancak kendisini ilgilendiren mevzuları ister. Bu ise, sanatkârı dejenere olmuş bir san'at anlayışına doğru sürükler bu şartlara, siz birde mezkûr varlıklı sınıfın elinde, aynı sebepler den dolayı pek zavallı bir hale düşmüş olan, san'at münekkitleri ni de ilâve ederseniz, o zaman inkilâpçı ressam dediğimiz hakiki san'atkârın ne kadar güç yetişebileceğini tasavvur edersiniz.

Varlıklı sınıfa satılmış münekkit sanatkâr için korkunç bir afettir. Onu adım, adım, takip eder. Çelmeye bütün gayretiyle uğraşır. Mel'un ihtiraslara alet olarak inkilâpçı sanatkârların yetişmesine her zaman her yerde mani olur.

Gelecek sayıdaki konuşmamız da, burjuva münekkitlerinin oyunlarını daha etraflı bir şekilde açıklıyacağız.

İşçi Sağlığı:

Endüstiri Hekimliği

Memleketimizin sanayi bölgelerinde gün geçtikçe bariz bir gelişme kaydedildiği halde başlı başına bir ihtisas konusu olan endüstiri hekimliği ve işçi sağlığı meselesi hiç ele alınmamış tır. Bunun başlıca sebebini işçilerimizin son zamanlar gelinceye kadar teşkilatlanmak imkânlarına sahip bulunmamasında aramalıyız.

Şimdiye kadar sanayi birliklerimiz işçi sağlığı konusunu sadece kadro doldurma ve iş kanununun müeyyidelerinden kurtulma şeklinde anlamışlardır. Bu yüzden belli başlı sanayi merkezlerimizdeki yüzlerce işçinin çalıştığı çeşitli üzüntülerin doktorluğu bir kaç şahsın elinde toplanmış bulunuyor. Beheri bir hekimin günlük mesaisini tamamen dolduracak kadar çok işleri olan müesseseler hekim bulundurmayı sırf bir kanuni formalite icabı olarak telakki etmekte, işçi sağlığını kendisine ucuza mal edebilmek için ya mütekait ve malûl elemanlar kullanmakta veya sırf imza ve isminden faydalanabilecek bir unvanı kiralamaktadırlar. Hekimliğin en hareketli ve yorucu sahası olan sanayi tababeti dinç, bilgili ve terbiyeli uzmanlar istemekte iken bizdeki elemanlar vazifelerini yalnız hasta işçilere bakmak, vizite yapıp rapor ve istatistik tanzim etmek ve bağlı bulundukları müessesenin menfaatlerini her şeyden üstün tutmaktan ibaret saymaktadırlar. Çalışma alanının ve işin nevinin emekçilerin sağlık durumları üzerindeki tepkilerini araştırmak özel hijyen tedbirlerini önceden almak, amelenin yorgunluk halini hesaplamak gibi esaslı tedbirler hiç düşünülmemektedir. Mesleki mecburiyetler bir tarafa bırakılırsa merak saikasile olsun amelenin çalışma mahallerini gören endüstiri hekimimiz hemen yok gibidir bu hatalı durum öteki meslek erbabı arasında da o kadar yayılmıştırki doktorun iş şartlarına karışmasını bir çok kimseler onun salahiyeti haricinde addetmektedirler.

Vapur, tren, tayyare, fabrika, gemi tezgâhları, kimya sanayii, dokuma, tütün, cam, pamuk, konserve, kil ve deri sanayii, maden işletmeleri gibi türlü sanayi kollarında çalışacak hekimlerimizin her şeyden önce bulundukları iş yerlerinin özel şartlarını önceden kavramaları ve kendine mahsus bir bilgi ve tecrübeye sahip bulunmaları hulâsa "Endüstiri hekimliğini" öğrenmiş olmaları şarttır. Endüstiri hekimliği nasıl hekimliğin bir hususi kolu ise endüstiri hasta bakıcılığı da ayrı bir ihtisas konusudur.

Endüstiri tababetin asıl vazifesi işçiyi hastalandırmamak için gerekli tedbirleri önceden almak ve maaş aldığı müessesenin menfaatlerine amelenin sağlığını feda etmiyecek kadar memleketin ve insanlığın adamı olmaktır. Endüstiri hekiminin bütün mesaisini yalnız bu işe bağlaması için icap eden maddi gelir de müesseseye ödetilmelidir. Endüstiri hekimliğinin yurdumuzda tesis için klasik hekimlik malumatı kâfi değildir. İngiltere, Amerika, Fransa, Belçika ve sair ileri sanayi memleketlerinde olduğu üzere bu sahada çalışacak doktorların ayrı kurslara tabi tutulmaları; bunlara verilecek hıfzıssıhha, sosyal hijyen ve sanayi ve hayati kimya, bakteriyoloji malûmatının arttırılması şarttır. Umumi tababetin mevzuu haricinde kalan endüstiri hastalıkları üzerinde ancak bu sayede ihtisas edinilebilir. İşçi Sendikalarının sanayi tababeti karşısındaki durumları işçi sağlığını yakından takip ve kontrol dan ibaret olmalıdır. Sendika Birlikleri iş veren müesseselerin sağlık teşekküllerini ve işçi sigortalarının muamele ve kararlarını her an takip edebilecek ilmî ve idarî bir iktidara malik bulunmalıdır.

SAĞLIKCI

Gelecek sayıda

"İzmit işçileri,, hakında bir yazı.

Ayrıca **"Yakın ve Orta Şarkta Sendika Hareketleri,,** etrafında güzel bir tercüme bulacaksınız.

Harp sonrası orta Avrupa memleketlerinde gıda durumu

Avusturyada; geçen temmuz ve eylul ayları içinde adam başına ortalama 800 kalori düşmekte idi. Eylül sonundan itibaren halk arasında infilâk tarzında açlık ödemleri görülmeye başladı. İngiliz işgal bölgesinde bu feci durumu önlemek maksadı ile kalori 1500'e çıkarıldı. Bilahare Kasımda bu miktar yine 1200'e düştü. Viyanada çocuklara günde ortalama 1000 kalori tutarında gıda verilebilmektedir. Geçen temmuz içinde çocuk ölümü 355/1000 nisbet nde bulunmuştur.

Almanyada; Fransız ve İngiliz işgal bölgelerinde geçen şubatta adam başına 1330 - 1550 kalori verilebiliyordu. Bilahare bu miktar 1000 kaloriye kadar düştü. Amerikan işgal bölgesinde de uzun aylar günde 960 kaloriden fazlası verilemedi. Halen Amerikan işgal bölgesinde 16.000.000 dan fazla Alman yaşamaktadır.

(Lancet 20/4/1946)

Trad - Unuoniome tarihi adlı eser hakkında düşünceler

FARUK ATAY

1555 den 1556 ya kadar İngiliz işçileri, ücretler, çıraklar ve muumiyetle çalışma şartları hakkında çıkarılan bir sürü kanunlarla himaye edilmişlerdi. Fakat 1756 - 1776 ya kadar, eski hükûmetçi siyaset yerine bir idari anarşi anarşi siyaseti kaim oldu. İşçiler beyhude himaye talebinde bulundular, zira hukûmet kapitalist nüfuzun hakimiyeti altına geçmişti. Avam kamarası henüz hiç bir akit serbestisi nazariyesi fikrini taşımamasına ve büyük sanayiin inkişafına bazı kayıtlar koymasına rağmen, ticaretin gelişmesine açıktan açığa mani olmaktan çekindi. 1799 a kadar müstahdemlerle patronlar arasında çıkan ihtilaflar, sulh hakimi tarafından halledilirdi. Fakat yine bu tarihte kapitalistler işçilere tanınan bu kanunu haklardan kuşkulanarak hükûmetten mesleki birliklere karşı bir kanunun çıkarılmasını elde ettiler. Bu kanun istismara karşı işçilerin en son teminatını ortadan kaldırdı.

1800 den 1825 e kadar binlerce işçi, birleşme suçundan mahkûm edildiler, halbuki aynı suçtan bütün patronlar beraat ettiler. Filhakika bütün işçi topluluklarına karşı takibata girişilmiyordu, fakat her hangi bir patrona sıkıntı vermeğe başladıkları zaman harekete geçiliyordu. Bir çok meslekler de, mesleki sendikaların tavassutile, patronlarla müstahdem ler anlaşabiliyorlardı. Fakat patronlar kendilerine karşı toplama kanununu ileri sürerek işçilerin isteklerinden daima kaçınabiliyorlardı.

Bu kanunun zalim tesiri, bilhassa yeni mensucat sanayii müstahdemlerinde, Lancashire iplik işçilerinde, İskoçya dokumacılarında, kendini şiddetle hissettiriyordu. Bu işçiler, kadınların ve çocukların rekabetinden ötürü haftada ancak 13 frank kazanıyorlardı, halbuki Londrada deri ve şapka işçileri 37 ilâ 60 frank haftalık alıyorlardı. Fakat bu muazzam müsavatsızlığa, adı geçen kanunun insafsızlığına rağmen, işçiler kendi teşkilatlarını muhafaza ediyorlardı. Grev veya takibat halinde çok büyük tesanüt gösteriyorlardı. İşçilerin maddi ve manevi sefaleti arta arta o hale geldi ki kapitalistler bundan endişe duymağa başladılar. Ancak 1824 te uzun sanaî bir buhran neticesinde, hükûmet 1799 kanununu kaldırdı ve ilk defa olarak işçilere sendika halinde birleşmek hakkını tanıdı. İşçiler bu haktan o kadar iyi istifade ettiler ki, korku ve telâşa düşen kapitalistler her ne bahasına olursa olsun işçilerden yeni kazanılan bu hakkı almak istediler, fakat muvaffak olamadılar. 1825-1829 a kadar, işçileri kara sefalete düşüren mali bir buhran oldu; her yerde grevler patlak verdi. Bu nihayet 1829 da, patronlara karşı mahallî hiç bir teşekkülün mücadele edemiyeceğine kanaat getiren işçiler, "İngiltere devleti iplik işçileri umumî birliği,,, "Çalışmayı koruma birliği", "İnşaat işçileri birliği,,, "Çömlekçiler birliği,, ve 1834 de sosyalist "Robert Owen,, tarafından kurulan "Sendikalar Millî Federasyonu,, gibi bir çok sendikalar vücude getirdiler.

İşçileri harekete getiren heyecandan istifade eden bu büyük federasyonlar parlak fakat geçici muvaffakiyet elde ettiler. Kendilerini kuvvetli hisseder etmez, kapitalistlere hücum ediyorlardı; fakat kakitalistlerde teşkilâtlı ve üstelik hükûmetten yardım gördüklerinden daima galebe çalıyorlardı. Sanaî harp bizzarure idareci sınıfın zaferile neticelenmeğe mahkûmdu. 1830-1934 seneleri esnasında sendika hareketinin yükselişi ve düş'şü, İngiliz işçilerinin fikirlerinde harukulâde bir genişleme olduğunu bize gösterir. Fakat bu zihni gelişmeye mukabil tatkik bakımından hiç bir değişiklik göze çarpmamaktadır. Bu genişleme evvelâ Cobbtt, Lovell ve daha sonra Owen'in eseri idi. Kapitalist ve patron olan Owen, kendi muasırları arasında kapitalist sistemin manâsını en iyi kavrayanlardandı. Cobbett'in hararetle arzu ettiği siyasi demokrasi, Owen'e 1833 de kurulan "Millî Kalkınma Cemiyeti,, sayesinde tahakkuk ettirmeğe ümit ettiği sınaî demokrasiden çok daha az ehemmiyetli görünüyordu. Tecrübe, hiç olmazsa çalışma saatlerini azaltma bakımından, Owen'in sınai politikasını haklı çıkardı. Fakat yanlış bir iktisadî nazariye üzerine kurulan sosyalist sistemi, basit bir ütopi idi. 1834 felâketlerinden sonra sendika hareketini terketti ve kooperatifçiliğe teveccüh etti. Müteakib yıllar zarfında İngilterede işçi sınıfların dikkati, evvelâ büyük şartist harekete (1) da ha sonra kooperatifçiliği çevrildi. 1850 senesinden sonra İngilterede sendika hareketinin inkişafı, William Newton, William Allan ve Robert Applegarth gibi işçi saflarında yetişen teşkilâtçılara borçludur.

1889 yılına kadar sendikalar kongresi, "Sosyal demokratik federasyon,, un yaptığı propaganda ile işçiler arasında yayılan sosyalist fikirlere mukavemet etti. Fakat 1889 da Londrada gaz ve dok işçileri teşkilâtında bulunan, Thorne Tillet, Burns, Mann gibi sosyalistlerin elde ettikleri iyi neticeler, İngiliz sendika kareketinin idaresini baştanbaşa değiştirdi. En son akdedilen dört kongre bariz bir şekilde sosyalist prensipleri benimser görünmektedir. Webb'lerin eseri dilimize mutlaka kazandırılmalıdır.

(1) XIX uncu asırda İngilterede demokratik bir anayasa istiyen liberal bir hareket.

Sahip ve Neşriyat Müdürü: Adil Yağcı
Tertip ve Baskı F - K Basımevi

Han bodrumlarında çürüyen kundura işçileri

Onbinlerin Ağrı dağı — Veremin fink attığı izbeler — Muamele vergisi nelere sebep oluyor — Bir günlük nafaka nasıl kazanılabiliyor — Koskoca bir sanayi şubesi gürültüye gidiyor.

Yazan:
Hâdi MALKOÇ

Çarşıkapıda (İplikçi han) nı boşuna rarsınız. Fakat ilk arastladığınız kunduracıya (Ağrı dağı) nerededir derseniz size Çocuk Esirgeme Kurumunun hemen karşısındaki kolacıya bitişik kapıyı gösterir.

(Ağrı dağı) İstanbul kunduracılığının yüz karasıdır. Orası veremin, ışıksızlığın, gayri sıhhiliğin, kedi kadar sıçanlarla bodurumlarda fink attığı yerdir.

Üst üste, sırt sırta yığılmış kundura işçilerinin sabahın beşlerinden gece yarılarına kadar harıl harıl çalıştıkları, en kısa bir zamanda ıskarta edilip kenara atılıverdikleri yerdir.

(İplikçi han) ın adı (Ağrıya) çıkmış. İstanbul kunduracılarının bu gün çalıştıkları her yer bir ağrıdır. Dört yüz işçiyi barındıran (Çatal han ın altmış odası, İskender boğazının gün görmez pislik ve sefalet izbeleri, yuvası yüzden fazla işçisi ile (Mercanın kızlar Ağası hanı) az beride bekâr odalarının civarı, Çarşıkapının çifte medreseleri, (Sinan paşa) ve (Çorlu) lar..

Beyazıttan Sultan hamamlarına, Tünelden Galata saraylarına kadar geziniz, nerede bir bodrum, nerede harap bir han odası, nerede delik deşik bir binanın en alt veya tavan katı, nerede güneşin, ışığın, sıhhatin ve temizliğin giremediği yer varsa orası kunduracının iş yeridir.

On bine yakın İstanbul kundura işçisi bu güneşsiz, ışıksız, sıhhatsiz tavan arası ve bodrum insanları ne iş saatları ne iş yerleri ve ne de geçim imkânları belli olmıyan bu onbinler hayat mücadelesinin sonsuzluğuna adeta kendilerini koyuvermişlerdir.

Ne samarkolar, ne pulatkalar, ve ne de hafta başı hesapları bu onbinlerin yüzünü güldürememektedir.

Hele Mahmutpaşanın üst başındaki (Halıcılar han) ını tanımıyorsanız ve hele Bitpazarının (Alipaşa) hanına yolunuz düşmediyse kundura işçileri hakkında hiç bir fikriniz olamıyacağını temin ederim.

Buralar değil yalnız kunduracılığın, bütün bir İstanbulun, vatandaşlığın, insanlığın yüzünü elleriyle kapayıp hüngür hüngür ağlıyacağı yürekler acısı yerlerdir.

Bir esirler sürüsü halinde günlük nafakanın veyselkaranisi bu onbinler, bu bedbaht yığın, öylece kendi mukadderatlarına terkedilmiş bu çaresizlik, kurtuluşunu beklemekte haklıdır ve isteklidir.

Biz, kundura işçilerinin ağrılarını bir kalemde dindirmenin imkânsızlığını da biliyoruz. Burada çok karışık ve çeşitli düğüm ve çözüm noktalarının bellibaşlılarına dokunmak istedik.

Çırak veya dikici, işçi, kalfa, usta, kavaf ve toptancı kademesinde biz yalnız ilk üçü ile ilgiliyiz ve yalnız onlar hakkında hayırlı dileklerde bulunabiliriz. Fakat dördüncüsü olan ustalar hiç değilse yüzde sekseni mukadderatları bakımından onbinlere bağlıdırlar. Zencirin tam ortasında bulunan ustalar bugünkü ekseriyet durumlarile kavafın hizmetinde fakat daha ziyade işçiliğe yakın bulunmaktadırlar.

1938 de ihdas edilen muamele vergisi bu ustalığı okadar ucuzlatmış ve çoğaltmıştırki zannımızca bugünkü kundura işçilerinin had devreye giren buhranına adeta analık ve yataklık yapmaktadır.

Küçük sanatları himaye kasdile yürürlüğe konulan bu kanun haddizatında öyle bir kıriz ve keşmekeş yaratmıştırki ne devlet ve ne de sanat erbabı bundan faide şöyle dursun tamamile zarar görmektedirler. Beş kişiden fazla işçi çalıştıran her atelye ve işletmenin böyle bir vergiye tabi tutuluşu bu çeşit küçük sanatlarda muhayyilenin kabul edemiyeceği derecede bölünmelere, parçalanmalara, dağılmalara sebep olmuştur. Bu yüzden kundura işçileri sonsuz bir bölünme içinde ikişer, üçer en ucuz ve kötü yerlerde, en garantisiz ve hafif sermayenin hareketlendirdiği anarşik bir didinmeyle alabildiğine yuvarlanmadadır.

Alımdan ziyade satım kampanyasının hedeflediği bu gelişi güzellik altı buçuk senedir kundura işçisini buhrandan buhrana ve küçük sermayeyi rizikodan rizikoya sürüklemiş durmuştur.

Muamele vergisinin önünden alabildiğine kaçan sermaye han odalarında, medrese kovuklarında kundura işçilerine cehennemler yaratmaktadır.

Hemen denilebilirki bütün İstanbulda muamele vergisine tabi ayakkabı imal müesseseleri günden güne azalmakta ve hatta ehemmiyetsiz bir hadde düşmektedir.

Yurt mikyasında senelik istihsali yüz binleri geçen İstanbul kunduracılığı yanında bu üç beş müessesenin mükellefiyeti hemen de hiç mesabesindedir.

Halbuki bu yüzden bir yığın emek boşuna ve lüzumsuz israfla kayboluyor, yüzlerce ufak sermaye kaynayıp gidiyor ve onbinler sırf muamele vergisinin kurbanları olarak en kötü şartlar altında istismara ve yaşamağa mahkûm ediliyor Bu gayri tabiî temayül kalktığı takdirde sermaye, ya şirketler halinde büyüyecek veya büyük sermayenin öncülüğün de sanayileşme yoluna girecek, binlerle rekabetin kamçıladığı çeşitlilik, standart istihsale yerini bırakacak ve bu suretle de büyük sermayenin büyük atelyelerinde yüzlerle işçinin bir arada yaşamasına ve tabiatiyle sıhhî ve medenî icapların gelişmesine vesile olacaktır.

Senenin ancak sekiz ayını doğru dürüst çalışıp yarım yamalak kazanmakla geçiren ve şöyle böyle yaşamakla avunan kundura işçileri patlıcan yazından ve ölü kış sezonlarından gayrı bir de muamele vergisinin arızî ve dolayısile tesirli akibetlerinden kendini nasıl koruyabilir.

Muamele vergisi kundura işçilerinin olduğu kadar kundura sanayiinin istikbalini de tehdit ve tahdit etmektedir.

Bölge çalışma bakanının toplantısı

Pazartesi günü iş bakanlığı bölge çalışma müdürleri Ankarada yapılacak bir toplantıya davet edilmişlerdir. Bu toplantıda hükûmetin iş ve işçi meseleleri etrafındaki programı üzerinde durulacak, görüşmeler sonunda alınacak kararlara göre tasarılar hazırlanacaktır. Tasarılar hemen meclise havale olunacaktır.

Sendika: Bu gibi hayati meseleler hakkında karar alınmadan evvel işçi sınıfının hakiki sınıf teşkilâtı olan işçi sendikaları birliğinin de mütaleası alınması gerektir.

Kömür havzasında iş mükellefiyetinin kaldırılması sevinç uyandırdı.

İş mükellefiyetinin kaldırılmasına dair hükûmetçe alınan karar Zonguldak işçi mehafilinde memnuniyet uyandırmıştır. Ancak bir çok maden işçileri bu kaydı ihtiyatla karşılanması kanaatindedirler. Buna sebep olarak 1947 senesi Ağustosuna kadar devamı kararlaştırılan intikal devresi gösterilmektedir.

Çalışma bakanının seyahat ve tetkikleri

Mütekasif iş ve işçi şehirlerini dolaşmakta olan iş bakanı Sadi Irmak İzmirdeki tetkiklerini bitirmiş, Adanaya gitmek üzere Ankaraya dönmüştür. Bu seyahati esnasında bir sene evvel İzmirde tesis edilen 40 yataklı işçi hastahanesini bakânlığın himayesine almıştır.

Sendika: Çalışma bakanlığı tetkik seyahatlerinde İstanbula uğradığı zaman işçi dileklerini öğrenmek üzere işçi sendikaları birliğine uğramalarını dileriz.

HABERLER

İçerde!

1946 Tütün rekoltesi 70 milyon kilo tahmin olunuyor.

Bu sene tütün rekoltesinin çok iyi bir durumda olduğu tekel bölgelerinden haber verilmektedir.

Yekûn henüz bilinmemekle beraber Ege mıntakasında rekolte 40 milyon kiloyu geçmiştir. Umumî rekoltenin ise 70 milyon kiloyu geçeceği tahmin olunmaktadır.

Senenin ilk mahsulleri alınıyor.

1946 yılı ilk fındık mahsulü için Trabzonda iskele başında kurbanlar kesilerek mahsul vapura törenle konulmuştur. Gelecek yıl mahsulün iyi olması temennisiyle dua edilmiştir.

Diğer taraftan Aydında bu sene pamuk rekoltesinin çok iyi olduğu bildirilmektedir. Alınacak mahsulün 25 bin balyayı geçeceği söylenmektedir.

Bursada da yaş koza piyasasının sonu alınmış rekolte geçen seneden fazladır. Bu yıl bir milyon yüz otuz altı bin yüz seksen beş yüz gram yaş muhtelif koza satışı yapılmıştır. Alâ koza 200 kuruşla 383 kuruş arasındadır.

Bir işçi yaralandı.

Beyoğlu karyeler yokuşunda 1 numaralı evde oturan ve ispirto fabrikasında çalışmakta olan Hasan Değirmenci adında bir işçi arkadaş iş esnasında yakınında bulunan tahta fıçılardan birinin patlamasile yüzünden ve muhtelif yerlerinden ağır bir surette yaralanmıştır.

Dışarda!

İngiltere ev inşaatında 521800 işçi çalışıyor.

Yayınlanan Beyaz kitaba göre geçen temmuz ayı içinde İngilterede 10359 ev inşa edilmiştir. Bu inşa edilen ev miktarı haziran ayında 8039 rakkamını göstermektedir. Bu itibarla İngilizler harp bittikten beri tam 163232 ev inşa etmişlerdir. Bombardımanda hasara uğramış 620 ev de tamir olunmuştur. Bu inşaatta 521800 İngiliz işçisi çalışmıştır.

Müteferrik :

Dünya Sendika Federasyonu Umumî Sekreteri Louis Saillant, İran sendikalarının faaliyetini tetkik etmek üzere İrana gelmiştir.

***

14 temmuzda Khousistanda İngiliz - İran petrol şirketinin bütün işletmelerinde grev patlak verdi. İki gün süren bu grev, işçilerin isteklerinin tatmin edileceği vadile sona erdi.

***

Belçika İş umumi konfederasyonunun kongresi toplandı.

***

Dünya Sendika federasyonunun daveti üzerine, İngilterede, Amerikada, Yugoslavyada, Polonyada, Çekoslavakyada, Bulgaristanda, İsveçte, Belçikada Lâtin Amerikasının bütün memleketlerinde, İspanyol milletinin Frankoya karşı mücadelelerinin onuncu yıldönümü münasebetiyle, İspanyada faşist diktatörlüğüne son verilmesini istemek için büyük mitingler ve kütlevi tezahürler yapıldı.

Yeni bir tütün kanunu hazırlandı

Gümrük ve Tekel Bakanlığı bir tütün kanunu tasarısı hazırlamıştır. Bu tasarıya göre memlekete tütün tohumu idhali ve ihracı yalnız Tekel tarafından yapılacak, Tekele ait tütün alım mıntakaları ve bu mıntakalara ekilecek tütün çeşitleri yine Tekel tarafından tesbit olunacaktır. Buralara sadece Tekelin geliştirtiği tohumlar ekilecektir. Hatta icap ederse bu tütün tohumları müstahsile parasız dağıtılacaktır; Harice ihraç edilecek tütünlerin yükletilmeleri gümrük memurlarının nezareti altında olacaktır.

Düşünceler :

Sinekler ve böcekler

İnsanlık tarihi boyunca yetişmiş büyük adamların vecize diye anılan büyük sözleri vardır. Bu sözlerin büyüklüğü, büyük adamların ağzından çıkmış olmasından değil, her yerde ve her devirde doğru oluşlarından ve zaman denen en büyük yıpratıcının bunları kemiremiyişindendir.

Saltanatlar yıkılır, devirler değişir, ademoğlu bir kaç göbek nesil değiştirir fakat onlar daima ayaktadır;

Meşhur İngiliz mütefekkiri Bacon (Beykın), zannedersem bu vecizelerin en büyük ve en ölmezlerinden birini söylemiştir. Belki bu adamı ölmezleştirmeğe yetecek olan vecize şudur :

«Kanunlar örümcek ağlarına benzerler, Bu ağlar küçük sinekleri tutarlar fakat, büyük böcekler bu ağları yırtar geçerler»

Bacon (Beykın) ın beşer ademinin yüzüne fırlattığı bu yapışkan tükürüğü insanoğlu bütün gayretlerine rağmen henüz silememiştir. Bugün bile böcekleştirilmeye çalışılan bir sineğe aylardır kanun denen ağı yırtıp geçirtmeye çalıştıklarına bakılırsa bu sözün bugün de büyüklüğünü muhafaza etmekte olduğu anlaşılır.

Evet her devirde ve her yerde kanunlar örümcek ağlarına benzemişlerdir. Galiba insanların sinekler ve böcekler diye iki kısma ayrılmasına müsaade edildikçe kanunlar örümcek ağlarına benzemekte devam edecektir.

Cemalettin BOZALP

SENDİKA

Sahibi ve umumî neşriyatı idare eden Adil Yağcı
Müracaat yeri: Çenberlitaş Kürkçüler Pazar Sokak No. 14

Abone Şartları
Üç aylık 125 Kuruş
Altı „ 250 „
Senelik 500 „

Kocaili İşçi Sendikaları Birliği

1 — Kocaili Vılayeti sınırları içindeki işletme ve müesseselerde mevcut ve ileride kurulacak işçi sendikalarını ve cemiyetlerini etrafında toplamak ve onların müşterek hareket ve faaliyetlerini sevk ve idare etmek ve bütün Kocaili işçi ve küçük müstahdemin tabakaları adına teşebbüslerde bulunmak üzere, Kocaili işletme ve müesseseleri işçi Sendıkaları Birliğı adı altında, bir merkezi cemiyet teşkilatı kurulmuştur.

2 — Birliğin adı bu nizamnamede kısaltılmış olarak "İ·S.B.„ remzi ıle gösterilmiştir.

3 — **Maksat Ve Gayeler:**

İ.S.B. nin maksat ve gayeleri şunlardır:

a) İşçi ve müstahdemleri henüz daha sendikalar etrafında teşkilatlanmamış tekmil işletme ve müessşeselerde, ilgililerin birer işletme Sendikası kurmalarına yardım etmek.

b) Bu ayrı ayrı sendikalar arasında bir bağlılık, yardımlaşma ve müşterek hareket ruhu yaratmak.

c) Mahalli işçi hareketlerini dağınıklıktan kurtarmak, her birinin tecrübelerinden diğerleri için dersler çıkarmak muhtelif hareket ve faaliyetlerin birbirlerini tamamlamaları ve desteklemeleri imkânlarını hazırlamak, muhtelif istihsal şubelerinde çalışan işçi tabakaları arasında mevcut tesanüt duygularını kuvvetlendirmek.

d) Memleketimizin en büyük sanayi merkezlerinden biri olan Kocailinde işçi sınıfını kültürlü ve mesklek bilgileri yüksek ve iş gücünün hak ve serbestliklerini koyumağa kadir, teşkilatlı bir varlık haline getirmek suretile vatanın teknik ve ekonomik seviyesini sür'atle yükseltmek ve böylece medeni dünyada layık olduğu mevkii işgal etmesi için icab eden maddi şartları olgunlaştırmak.

e) Teşkilatlı yığınların derli toplu hareket ve faalıyetlerile iş gücünün yabancı ve yerli sermayedarlar tarafından alabildiğine sömürülmesinin önüne geçmek, iş hakkını her sahada gereği gibi koruyacak kanunlar ve nizamlar yapılmasına önayak olmak ve geniş bir içtimai sigortalar müdevvinatı içinde tekmil çalışanların, hastalıklara, kazalara, işsizliğe, ihtiyarlığa ve ölüm ihtimaline karşı, kendilerinin aile efradının geçimi teminat altına alınmaları lehinde kuvvetli bir cereyan uyandırmak.

f) İş kanununun ve Millet Meclisinden çıkacak sair iş hukukunu koruyucu kanunların harfiyyen tatbikini sağlamağa daimi surette uğraşmak ve ona karşı işlenecek suçlar üzerine resmi makamların dikkat nazarlarını çekmek ve icabında işçi gurupları namına kanuni takibatta bulunmak.

g) Diğer büyük sanayi merkezlerimizde de işçi hareketi teşkilatlı şekiller almaya başlar başlamaz, bütün memleket emekçileri adına söz söylemek ve (dünyanın her tarafında) Türkiye işçi Sendikalarını temsil etmek yetkilerini haiz bir (Milli İşçi Sendikaları Federasyonu) teşkiline teşebbüs etmek.

4 — **Neşriyat:**

İ. S. B. Bu maksatlara erişmek için, mecmualar, risaleler neşir, konferanslar, mitingler, gösteriler tertik: mütehassıs hukukçular, hekimler v.s. bilginlerle tartışmalı toplantılar ve istişareler yapar. Tedkik seyahatleri teşkilatlandırır, amele çevrelerinde faydalı konferanslar verdirir. Teşkilatlı işçilere mahsus, geniş ölçüde bir karşılıklı yardım kurumu yaratır.

5 — **Giriş Ve Çıkış:**

Kocailinde mevcut ve teşekkül edecek, tekmil işletme ve müessese işçi cemiyetleri, meslek birlıkleri vesair işçi gurupları İ·S.B.nin tabii azasındandır. Tek girme sartı bu teşekküllerin — işçilerin işleticilere karşı haklarını her fırsatta korumak ve iş gücünün sömürülmesinde sermayedarların sınırsız iştihalarına karşı sistemli bir mücadele yürütmek — esaslarını kabul etmiş olmalarıdır.

6 — İ.S.B. ye giren teşekküller bu nizamname hükümlerine riayet ve gelirlerinin beşte biri nisbetinde bir meblağla onun masraflarına iştiraki taahhüt ederler.

7 — Ayrı ayrı vatandaşlar münferit olarak İ. S. B. ye kaydolunamazlar. Kurucular ve Sendika hareketlerine, teşkilat ve propaganda sahalarında büyük hizmetlerde bulunmuş kimseler Birlik idare meclisi azalıklarına seçilebilirler.

8 — İ. S. B. idaresi ile bir sendika arasında bir görüş ayrılığı çıktığı taktirde, Birlik kontrol komisyonu meseleyi inceler ve bir karara bağlar. Bu nevi kararlara İ.S.B. nin senelik kongrasın da itiraz olunabilir. Kongra kararları kat'idir. Bunlara boyun eğmek istemeyen teşekküller Birlikten çıkmış sayılırlar. Bu duruma düşmüş olan teşekküller Birlik üzerinde hiç bir hak iddia edemezler.

(Devamı gelecek sayıda)

Amerika Birleşik Devletlerinde İşçi Sendikaları

Sendikanın Işçiye Sağladığı Haklar

Yazan:
Herbert Harris ve Victor Reisel

Herbert Harris ve Victor Riesel

Not: Aşağıdaki makalenin muharrirleri Amerika Birleşik Devleti işçi sendikaları hakkında konuşabilecek en selâhiyetli kimselerdir. Herbert Harris Birleşik Devletler araştırma enstitüsüne mensup olup her günki işçi hareketinin temayüllerini ve bunların iş dünyasındaki akislerini tahlil eder. Victor Riesel New-York Post gazetesinde işci meseleleri mütehassısıdır.

Birleşik Devletlerde ziraate mensup olmayan işçilerin tutarı bugün 39 milyondur, bunların 14 milyonu sendika âzası bulunuyor. Sendikalar Amerikanın harp gayretlerinde çok mühim rol oynamışlardır, harp bittikten sonra ehemmiyeti hiç de azalmıyacaktır. (1)

Amerika sendika arının çok fırtınalı ve karışık bir tarihi vardır. 1786 senesinden beri, ayakkabıcılar, arabacılar, şapkacılar, matbaacılar karşılıklı yardım sağlamak ve fakir arkadaşlarına muavenette bulunmak için bir takım cemiyetler kurdular. Fakat, eğer sendika demek caizse bu tip sendika teşekkülleri işçilerin istifadesini mucip olmamış, ustalarla mahdut bazı mütehassıs işçilerin inhisarı altında kalmıştı. 19 uncu asrın başlarında el sanayii, meselâ bu arada dokuma tezgâhlarının yerine muazzam işçi kütleleri çalıştıran devasa fabrikalar gelince vaziyete intibak için yeni çareler lâzım geldi. Ferdî iş yerine kollektif iş ihtiyacı kendisini göstermişti. Acele istihsale imkân veren yeni usuller mütehassıslığın ehemmiyetine darbe vurdular. Diğer taraftan avrupadan gelen muhacirlerin hücumu ile işçi yekûnu çok ziyadeleşti.

Ekseri fabrikalarda iş şartları fena idi. Kifayetsiz ışık, asgari gündelik, azami bir çalışma zamanı, tehlikeli makinalar ve alabildiğine meslek hastalıkları. Küçük çocukların çalışmasına kanun mani olmuyordu, kadınlara ise pek az para veriliyordu.

1800 ile 1875 arasında oldukça ehemmiyetli müteaddit işçi teşekkülleri kuruldu, lâkin bunlar birbirinden ayrı çalışıyorlardı. Ancak 1881 dedir ki mevcut cemiyetler bir millî birlik kurdular, buna sonradan Amerikan İşçi Federasyonu ismi verildi. (American Federation of Labor yahut A.F.L.).

Bu federasyon ilk kurulduğu gün sigara işçileri, inşaat işçileri, matbaacılar, ressamlar ve diğer mesleklere mensup emekçilerden 45000 e yakın âzası vardı. Doğrusu istenirse buna tekaddüm eden iki federasyon daha gelmiştir. Birisi, Millî İşçi Birliği (National Labor Union yahut N. L. U.) diğeri İş şövalyeleri teşekkülüdür (Knights of Labor). Bu ikincisi ondokuzuncu asrın sonlarına doğru oldukça kuvvetli idiyse de uzun mücadelelerden sonra Amerikan İşçi Federasyonu onun yerine geçti

Bugün 14 000.000 sendika âzası işçinin 6.500.000 e yakını Amerikan iş federasyonuna dahil bulunmaktadır, 6.000.000 u Sanayii Konfederasyonu Teşkilâtına (Congress of Industrial Organizations yahut C. İ. O.) mensuptur. 1.500.000 i ise müstakil sendikalardadır. Meselâ bunlar arasında Demiryolcular Kardeşliği isminde bir sendika (Railway Brotherhoods), çiftçi birliği, madenciler birliği vesaire vardır.

63 sene evvel kurulan Amerikan İş Federasyonu umumiyetle bir meslek konfederasyonu manzarası arzeder. Diğer tabirlerle onu teşkil eden her birlik aynı meslekten olan işçileri ihtiva eder, yahut aynı fabrikada, aynı el sanayiinde aynı maden işinde çalışan işçileri. A. F. L. nin ilk şiarı "ADİL İŞ GÜNÜ İÇİN ADİL GÜNDELİK„ oldu. İşçi gündeliklerinin insaflı bir şekilde arttırılması için mücadele, iş yerlerinin islâhı, işden uzaklaştırma hallerinin daimi bir kontrol altında tutulması federasyonun her zaman teveccüh ettiği hedefler olmuştur.

Bu Amerikan İş Federasyonuna dahil birlikler ondan daha sonra kurulan yukarda adı geçen Sanayii Konfederasyonu Teşkilâtındaki sanayi sendikalarına muhalifdirler. Bu konfederasyrn evvelce A. F. L. den ayrılmış 19 kadar birliğin 1935 de kaynaş uasından doğmuştur. Bunun teşkilâtı aynı mahalde

Devamı var.

(1) Bu makale harbin bitmesine yakın yazılmıştır. Amerika sendikaları hakkında umumi bir malumat veriyor. yalnız burada şunu da ilâve edelimki harp biter bitmez Amerika sendikaları büyük ve çok mühim bir imtihan geçirdiler. Gündeliklerin yükselmesi talebile başlıyan grev hareketi gittikçe yayılarak 1.750.000 işçinin meselesi oldu.

Dikkat! Dikkat!

Baştarafı Birinci Sahifede

sızın bizzat işçiler tarafından aşağıdan yukarıya daha açık bir tabirle temelden çatıya doğru kademe kademe teşkilâtlanmasile vücut bulur. Malûm olduğu üzere dünyanın bütün ileri demokratik ülkelerinde vaziyet böyledir.

Türk işçilerinin sosyal ve ekonomik durumlarını müessir bir tarzda koruyabilmek için bizzat Türk işçisinin kurduğu bağımsız bir (Türkiye İşçi Sendikaları konfederasyonu) nun bulunması zaruridir. Ana yasamızın kendilerine bahşettiği bu esaslı hakları Türk işçisinin çiğnetmeyeceklerini umarız.

Demokratik Yeni Türkiye adlı gazetenin 30/8/946 tarihli nüshasında - iki kere iki - sütununda Muhasipoğlu imzasile çıkan bir jurnale burada bir kaç kelime ile temas etmek istiyoruz. Muhasipoğlu Türkiyede son demokratik gelişmeden faydalanarak bağımsız işçi sendikalarının kurulmasından kuşkulanıyor ve hükûmeti bu teşekküllere derhal el koymayı davet ediyor. Türk emekçisine kısır mantıkı ve hatalı bilgisile öğüt vermeğe yelteniyor.

Patronla işçi arasındaki uçurumu kayıtsızlık ve yabancılıktan doğmuş gibi gösteren bu iktisadî siyaset cahilî Muhasipzade ak hakikatları karartmak gayretkeşliği yüzünden cehlini gazete sütunlarında ilân ettiğinin acaba farkında mı?

İşçi Sendikaları ne devlet ve ne de hükûmetçe el konur cinsten teşekküller değildir. O ancak hakiki sahibi olan Türkiye emekçileri tarafından kurulursa var olur. Aksi takdirde zaten sendikadan bahsedilemez. Ortada Demokratik Türkiyenin işçi sendikaları vardır. Cehlini örtbas edebilmek için jurnalcılık fanfarlarını bütün gücü ile çalan bu yazıcı iftiralarile Türk işçisinin ancak nefretini kazanır.

M. H. D.